

Muziek, media en andere herinneringen aan 1963(6)

Welkom in de alweer zesde aflevering van deze serie vol herinneringen aan de muziek, media en meer van het jaar 1963. Ook dit keer haalt Hans Knot tal van bekende en meer onbekende zaken naar boven. Zo verhaalt hij over de toenmalige situatie in Irak en geeft hij ondermeer een kijkje in de keuken van de Borkum Riff, het toenmalige zendschip van Radio Veronica. Ook technische problemen bij de Nederlandse televisie, het overlijden van Robert Schuman en de introductie van de voorganger van de videorecorder behoren tot de vele onderwerpen van deze aflevering.

Begin 1963 werd er in het kort stilgestaan bij een onderzoek betreffende het eventuele teruglopen van het aantal bezoekers aan toneelvoorstellingen. Het resultaat van het onderzoek wees uit dat de televisie beslist geen ongunstige invloed uitoefende op het bezoek aan toneelvoorstellingen. Het resultaat was vastgelegd in een verslag uitgegeven in opdracht van de directie van de Koninklijke Schouwburg in Den Haag.

Koninklijke Schouwburg Den Haag

Tussen 1951 en 1961 was de zaal van de Haagsche Schouwburg in doorsnee voor tegen de tachtig procent bezet. Als men er aan denkt dat juist tegen het einde van die periode het aantal bezitters van

televisietoestellen aanzienlijk was toegenomen, hoefde - aldus het rapport - niemand bang te zijn voor concurrentie. Letterlijk stond er geschreven: 'De veronderstelling lijkt gerechtvaardigd dat mogelijk in de toekomst zal kunnen blijken, dat eerder het tegendeel het geval is.'

Er speelde rond die tijd meer want begin februari 1963 werd bekend gemaakt dat musici hun staking ten opzichte van de omroepen opgaven. De Nederlandse Toonkunstenaarsbond had haar leden duidelijk gemaakt een einde te maken aan het protest tegen de NTS, de Nederlandse Televisie Stichting. Vanaf dat moment betekende het dat de musici weer normaal aan de programma's van de omroepen zouden gaan meewerken. De staking van de actie tegen de NTS was begonnen op verzoek van de Stichting van de Arbeid. Deze wilde met het verzoek de weg vrij maken voor nieuwe onderhandelingen met de NTS, die spoedig van start gingen. De Toonkunstenaarsbond was zijn actie begonnen om hogere tarieven voor medewerking aan televisieprogramma's te verkrijgen. Eerder had de directie van de NTS een compromisvoorstel gedaan dat door de NTB was verworpen.

Het besluit was gevallen tijdens een vergadering in Den Haag. De secretaris verliet het gebouw van de NTB, met de mededeling dat hij zijn functie van secretaris der NTB neerlegde. De heer Ferares verklaarde tegenover 'het Nieuwsblad van het Noorden' het niet met de andere leden van de NTB onderhandelingsdelegatie te kunnen eens

zijn, omdat zowel het hoofdbestuur van de NTB als de ledenvergadering uitdrukkelijk besloten had dat de staking niet opgeheven zou worden alvorens een definitief akkoord bereikt zou zijn met de NTS over de honorering der musici. 'Laat op de avond vertelde de heer Ferares bovendien dat hij uit de studio's te Hilversum en Bussum telefonisch adhesiebetuigingen had ontvangen van talrijke musici die het met de door de onderhandelingscommissie gevolgde gedragslijn niet eens waren.'

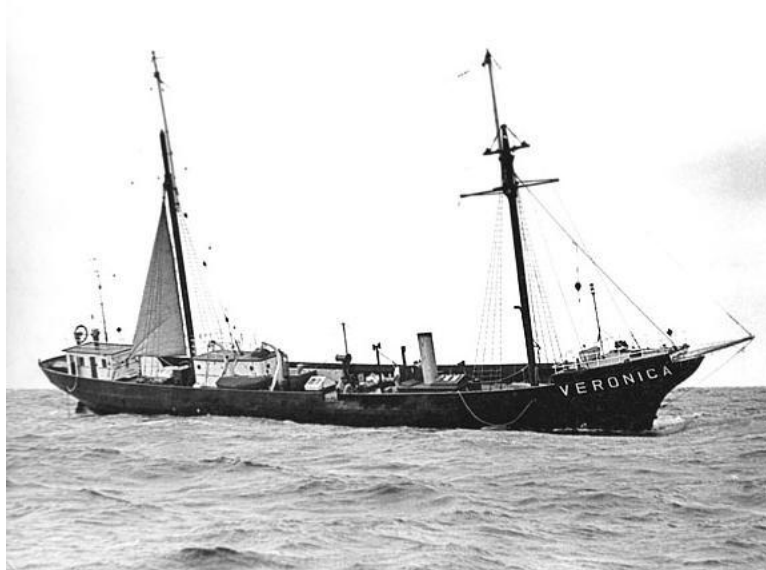
Op 8 februari 1963 werden de omzetcijfers bekend als het ging om het rokertje. Het was zeer verontrustend wat naar buiten werd gebracht. In Nederland waren in 1962 meer dan 15 miljard sigaretten in rook opgegaan en op die manier werd er 723 miljoen gulden aan het 'rookgenot' besteed. Let wel een pakje sigaretten had toen een gemiddelde prijs van f 1,25 met een inhoud van 20 stuks. In vergelijking met 1961 waren er meer dan een half miljard sigaretten meer gerookt hetgeen neerkwam op een waarde van 228 miljoen gulden. Met de stijging van tien miljoen bereikten de kleine sigaren een verbruik van 319 miljoen en vertegenwoordigde dit een waarde van 23 miljoen, een omzetstijging van 2 miljoen gulden vergeleken met 1961.

In de beginmaanden van 1963 was er een aantal kranten dat hun verslaggevers uitstuurde naar het Veronica zendschip op de Noordzee om een verslag te doen van het leven aan boord. Zo werd de voor de lezers van het 'Algemeen Dagblad' bekende journalist

'P.W. Russel' in de ochtend van vrijdag de 8ste februari van dat jaar in de haven van Scheveningen verwacht om vervolgens aan boord te worden gebracht van een 34 jaar oude kotter met de naam *Ger-Anne*. Zijn verslag terug lezend bleek Russel het op het scheepje behoorlijk koud te hebben maar volgens de stuurman van de tender, de uit Rotterdam komende Hendrik Korthuis, diende het raam open te blijven om een goed zicht te behouden en hij voegde eraan toe dat de tocht naar de Borkum Riff slechts een kleine drie kwartier zou gaan duren.

Terwijl tijdens de tocht een van de matrozen kolen gooide op het vuur in het potkacheltje in het vooronder van de *Ger-Anne*, kwam deze met een Scheveningens accent vertellen dat stuurman Korthuis een jaar eerder een paar ribben had gebroken. Russel berichtte de volgende ochtend in zijn rubriek in het 'Algemeen Dagblad': 'Stuurman Korthuis wilde op de *Veronica* uit zijn kooi stappen. Windkracht negen gaf hem een zwieper heen en weer en de stuurman kwam precies tegen de punt van een tafel terecht. Dat is de eerste keer geweest dat Scheveningen Radio werd ingeschakeld voor een bericht aan wal. Anders mag het ook niet, alleen in geval van nood.'

Borkum Riff

Het was niet het enige nieuwtje dat de journalist had want hij wist ook te melden dat de eigenaren van Veronica, de Gebroeders Verweij, vastgoed hadden waaronder een bungalowpark in Italië en een recreatieterrein in Hoenderloo. Wie was dan die stuurman uit Rotterdam: 'Een lange, heel kalme man is die stuurman Korthuis van 49 jaar, die er vele jaren kustvaart op heeft zitten. "Ga maar naar beneden om warme voeten te krijgen", raadde hij me aan en toen ik later weer naar boven ging in de kajuit van de tender zag ik alleen een kompas. "Ja, echolood en radio-installatie zijn van boord gehaald, die mochten we van de PTT niet hebben." Het leek Russel vreemd om zo mensen te laten varen in een tijd, dat allerlei vernuftige dingen, om bij het navigeren te helpen, al bestonden. Voor stuurman Korthuis was het allemaal geen probleem. Hij kende zijn weg op de Noordzee, mist of ijsschotsen, hij wist precies waar hij de Veronica moest vinden en precies drie kwartier bleek verstreken toen men langs zij de Veronica kwam.

Het is niet bekend wat P.W. Russel zich had voorgesteld hoe het één en ander aan boord van de Borkum Riff eruit zou zien. Maar hij was blijkbaar totaal verbaasd over wat hij er aantrof. 'Ik stond tegen een radiator; er was centrale verwarming. Het zag er allemaal uit als een showroom van een nieuwe winkel. Beneden, in de buik van de Veronica, de muziekkamer, de draaitafels en de oneindigende rijen bandjes.' Ook gaf hij een beschrijving van de daar aanwezige personen: 'De jeugdige Hans van Velzen uit Leiden zat de banden te draaien op een gloednieuwe - aan de grond vastgeschroefde - stoel. Hij is een 'tape-jockey', zoals ze aan boord zeggen. En ze hebben er nog een, M. van der Harst uit Scheveningen. Samen met technicus José van Groningen (ook afkomstig uit Leiden) huizen ze in die splinternieuw ingerichte en keurig geschilderde en afgetimmerde muziekkamer.'

Het werk hadden de bemanningsleden zelf uitgevoerd. Vervolgens berichtte Russel over de toen 43-jarige kapitein Arie de Rooter, die geen prater bleek. 'Een twintig jaar op de kustvaart heeft hij erop zitten. Soms reizen van zes maanden, 's morgens binnen en dezelfde

dag weer weg. Het leek hem niets meer en vandaar deze rustige baan, want helemaal aan de wal zal ook niet lukken. En wat deed de kapitein 's avonds? Kapitein de Ruiters rolde een nieuw sigaretje: "Och, wat televisiekijken, wat praten, een kaartje leggen en tegen twaalven naar bed."

In de maand mei 1961 was Arie de Ruiters voor het eerst als gezagvoerder op het zendschip gekomen. Naast de drie mannen in de muziekkamer voerde hij het gezag over een machinist, een drietal matrozen en een kok en over de bijzondere dingen aan boord meldde De Ruiters: "Bij mist lopen we ankerwacht en verder wat belsignalen. Verder hebben we twee pas gemonteerde bergingspompen, die drie honderd ton per uur eruit halen als dat moet, voorschrift van de verzekering." De terugweg op de Ger-Anne gebeurde vervolgens in 'het grijs' want ook de mist was komen opzetten, maar na drie kwartier precies werd de haven van Scheveningen weer bereikt.

De Tsjechische ambassadeur in de Britse hoofdstad London diende in februari bij het Britse ministerie van Buitenlandse Zaken een klacht in, omdat hij in zijn werkkamer een verborgen microfoon had ontdekt. Technici en rechercheurs van de Londense politiekorps werden naar de ambassade gestuurd en stelden een onderzoek in. Zij ontdekten dat de leiding van de telefoon naar een kamer naast de werkkamer van de ambassadeur liep. In die kamer had de privélijfwacht van de ambassadeur zijn domicilie. In plaats van de gedachte dat hij door Scotland Yard werd afgeluisterd bleek dat hij door de spionagedienst uit Praag in de gaten werd gehouden.

In een elders gepubliceerd verhaal over de actie 'Open het Dorp', waarbij miljoenen in Nederland werden ingezameld via een actie van de AVRO televisie, berichtte ik uitgebreid over het succes van de televisie als massamedium. Voor het eerst in de geschiedenis van de Nederlandse Televisie werd eind november 1962 bijna een etmaal non stop uitgezonden, waarbij het Nederlandse volk - onder bezielende leiding van Mies Bouman - werd opgeroepen geld en goederen ter

beschikking te stellen voor deze actie. Maar wat moest men eigenlijk doen met alle goederen die ter beschikking werden gesteld? Het antwoord was in diverse kranten terug te vinden op 9 februari 1963.

'Gisteravond is in Arnhem op een vergadering van het bestuur van de Stichting 'Het Dorp' beslist op welke wijze de talloze goederen, die zo spontaan tijdens de 26-november-actie zijn aangeboden, ten gelde kunnen worden gemaakt. De bedoeling van de gevers om de goederen op Amerikaanse wijze te verkopen om een zo hoog mogelijke opbrengst te verkrijgen, is om technische redenen (de voornaamste is wel de ontzaglijke hoeveelheid) onuitvoerbaar gebleken. Het bestuur heeft gezocht naar een mogelijkheid om zo veel mogelijk tegemoet te komen aan de bedoeling van de gevers: enerzijds een zo hoog mogelijke opbrengst, anderzijds zoveel mogelijk Nederlanders bij deze tegeldemaking te betrekken.

Rie Mastenbroek

Behoudens ministeriële goedkeuring is het de bedoeling door middel van advertenties in de dagbladen de mogelijkheid te openen deel te nemen aan de verdeling van deze goederen, waarbij iedere deelnemer tegen een bepaalde, geringe vergoeding een kans maakt een dezer goederen te verkrijgen. Het spreekt vanzelf, dat de goederen, die

voor 'Het Dorp' bruikbaar zijn, niet voor de verdeling in aanmerking komen. Ook die goederen, die een grote gevoelswaarde hebben, zoals de Olympische medaille van Rie Mastenbroek en de voetballen van Leo Horn, zullen op een andere, passende wijze een bestemming vinden.'

Laten we ook een kijkje nemen in het aanbod van de toenmalige films die er in de diverse bioscopen werden gedraaid. Er was indertijd in Frankrijk enig gerucht geweest over de roman van Georges Simenon en de daarnaar door Henri Verneuil gemaakte film 'Le Président'. Dit was voor velen in Frankrijk begrijpelijk omdat de hoofdpersoon van het boek en de film een Franse 'président du Conseil' was. Emile Beaufort, die in principe veel gelijkenis vertoonde met de toenmalige president van de republiek Frankrijk, De Gaulle, vooral betrekking hebbende op diens integriteit en zijn stellen van het belang van het vaderland boven alles in de wereld, ook boven het persoonlijk geluk. Maar hiermee hield de vergelijking dan ook op. Beaufort was als 73-jarige sinds 15 jaar oud-president, nadat hij in de volksvertegenwoordiging een nederlaag leed omdat de meerderheid niet met zijn ideeën wenste mee te gaan. Beaufort schreef zijn memoires in het landgoed in zijn geboortestreek, waar hij zich had teruggetrokken. Hij bemoeide zich niet meer direct met de politiek, met één enkele uitzondering, die in de film de rode draad vormde en in flashbacks werd onthuld.

De filmredactie van het Nieuwsblad van het Noorden destijds over de regie van 'Le Prédisent': Regisseur Henri Verneuil maakte van deze intrige een bijzonder knappe film, waarbij hij Jean Gabin als de president bijna voortdurend in het beeld hield. Dit vereist niet alleen van de hoofdvertolker, maar ook van de regisseur een grote artistieke bekwaamheid, die Verneuil in hoge mate bezat. Zijn film kreeg dank zij zijn regie een grote innerlijke dynamiek. Daartoe werkten mee de knappe fotografie van Louis Page en de uitgebalanceerde montage van Jacques Desaqueaux, maar bovenal het spel van Jean Gabin. Een rol als die van de president — hij leek een

beetje op Clemenceau en Bismarck beiden — was deze geroutineerde filmspeler op het lijf geschreven. Zijn mimiek en houding waren uiterst sober maar zeer effectief de 'president' volkomen aanvaardbaar en geloofwaardig te maken. En met tegenspelers als Renée Faure, Bernard Blier en anderen kwam hij volkomen tot zijn recht zowel in het bijna stille spel als de oude Beaufort, die ook bij het schrijven van zijn memoires het belang van het vaderland dierbaar was, als in de rol van de toe nog actieve staatsman, die zonder aanzien des persoon, al was deze een vriend, zijn weg ging.'

Jean Gabin was dan zeer populair in Frankrijk, hetzelfde kon men zeggen van een opkomende ster in ons land, Rudi Carrell. Een opinieonderzoek had uitgewezen, dat de Nederlandse kijkers hem vlot en soms ook wel een tikkeltje arrogant vonden. Het waren vooral de jonge mensen, die de vaart in Carrell's show waardeerden en hem met 41 procent een tweede plaats in populariteit bezorgden. In Hilversum stond — gelet op de binnenkomende post — VARA's 'Top of Flop' op de eerste plaats. Laten we eens kijken wat de radio- en televisieredactie van het 'Nieuwsblad van het Noorden' schreef over het programma van Rudi Carrell, dat in de eerste week van februari 1963 op de Nederlandse televisie te zien was:

'Origineel was het interview, dat Carrell zichzelf afnam, waarbij de camera's beurtelings de linker en rechter kant van zijn gezicht (de ene helft gegrimeerd als van de Elfstedenrijder 'Jeen Jeffertsma' onder schot namen. Geslaagd was ook het optreden van het Robot-orkest. Nee, Gerard Wendland zong 'Ik hou van Holland', maar hij kon Joseph Schmidt bij lange na niet evenaren. Wanneer de kleine zanger met de grote stem in de jaren voor de oorlog 'Is het kleine Holland mij het meeste waard' zong, voelde hij dit zo. Het komt ons voor dat voor Wendland de Heimat nummer één is. Een hoogtepunt vormde het optreden van de Amerikaanse zanggroep The Limelights, drie knapen die hun ritmische en vocale prestaties vakkundig aan de man brachten, zonder show en maniertjes, maar helemaal gewoon, zelfs tot in hun kostuums. Hoorde u de voortreffelijke banjospeler in het country- en westernnummer? De jonge Antwerpenaar Will Sompel zong niet onverdienstelijk. Goed liedje. De scène van de Mounties aan de lopende band bezat iets te weinig tempo en points. Het zich in een poppenfabriek laten afspelen van de gehele show deed behalve bij de twee nummers van de Mounties, overigens wel wat gewild aan. Het liedje: 'De speeldoos', waarin Annie Palmen de volgende maand mee naar het Eurovisie Songfestival in Londen zal gaan, heeft merites: een goede tekst (maar dat legt weinig gewicht in de schaal in Londen) en een melodieuze en fijnzinnige wijsje. Het arrangement was voortreffelijk. De orkestbegeleiding haalde het liedje na de eerste versie met speeldoosgetinkel belangrijk op.'

Terugdenkend aan al die dagelijkse rubrieken in de diverse kranten, die ondermeer terugblikten en vooruitkeken op de televisieprogramma's konden deze gezien worden als een rijkdom in de kranten van 1963 en de jaren daaromheen. Elk programma, dat op het enige televisienet van Nederland werd uitgezonden kreeg enige vorm van aandacht met zowel positieve als negatieve opmerkingen van de televisiecriticus, die het programma geheel diende uit te zitten. Immers waren er geen mogelijkheden het op video of dvd terug te zien, laat staan terug te kijken via internet.

Als de gemiddelde Nederlander van middelbare leeftijd anno 2013 denkt aan het concert in Blokker dan denkt men onmiddellijk terug aan het legendarische concert dat The Beatles in juni 1964 gaven in de Noord Hollandse gemeente. Maar in de 60'er jaren werden er meer optredens gegeven. Eén in die tijd heel populair gebeuren was het 'Internationaal Teenager Festival' dat jaarlijks in de avond van Hemelvaartsdag werd gehouden. In 1963 vond de happening plaats op donderdag 23 mei en werd het georganiseerd door Muziek Parade, dit in samenwerking met het theaterbureau van Ben Essing. Het was tevens de eerste avond van het totale Blokker Festival dat jaar.

De aankondiging van het Internationaal Teenager Festival was al te zien in de Muziek Parade, die eind april uitkwam en waarin Vince Taylor en een keur aan nationale en internationale artiesten werd beloofd. 'Het wordt een festival om nooit te vergeten; een festival dat iedere teenager moet meemaken', aldus de advertentie. De redactie van Muziek Parade had het zo geregeld dat alle MP-lezers - en lezeressen, die naar Blokker wilden gaan, ook werkelijk in de gelegenheid gesteld werden dat te doen. Er werd voor van alles gezorgd. Want voor diegene die vervoersproblemen had om naar de kop van Noord Holland te gaan werden er vanuit diverse plaatsen in ons land speciale MP-bussen ingezet, die na afloop van het festival deze mensen ook weer keurig bij de opstapplaatsen afleverden. Vertrok je bijvoorbeeld uit Groningen dan was een retourtje slechts 6 gulden; de rest van de kosten werd gesponsord.

Maar of je echt kon spreken van een keur aan internationale- en nationale artiesten op Hemelvaartsdag 1963? Uiteraard was de groots aangekondigde Vince Taylor aanwezig die de zaal tot wilde toestanden wist op te zwepen, maar voor de rest van de avond werd een groep Nederlandse artiesten ingezet, waarvan vreemd genoeg een groot aantal een opmerkelijke loopbaan nog te goed had. Die avond genoot men van een jonge Sandra, Rob de Nijs en The Lords en ook ondermeer van het Cocktail Trio en Johnny and the Cellar Rockets.

**FESTIVAL
BLOKKER 1963**

DONDERDAG 23 MEI HEMELVAARTSDAG
in samenwerking met „MUZIEK PARADE“

VINCE TAYLOR Cocktail Trio
Carlo
Sandra
Rob de Nijs
met The Lords

ILONKA BILUSKA
PIET SYBRANDY
JOHNNY AND CELLAR ROCKERS
FOOTLIGHT KWINTET
Announcer: Gaus Jansen Jr.
Entree: f 5.00

NA AFLOOP DANSEN
met The Lords
m.z.v. Rob de Nijs
en Cees and his
Skyliners
m.z.v. John Lamers

VRIJDAG 24 MEI Entree: f 6.50

JACQUES BREL

NA AFLOOP DANSEN
met het
Atlas Kwartet
en Trio
Gert Timmerman

Nana Mouskouri
MENNO GRONDSMA
CONNIE VAN DEN BOS
GERT TIMMERMAN

ZATERDAG 25 MEI
Entree: f 6.50

Na afloop groot
NACHTFEEST
tot 02.00 uur met het
Atlas Kwartet

VERA LYNN

Mastreechter Staar

ZONDAG 26 MEI
ENTREE: f 3.00

OBERBAYERN MET DE **TYROLER**
RÜBENSAMMLER

PASSE PARTOUTS (geldig v. alle avonden) f 16.—
AANVANG ALLE AVONDEN 20.00 UUR

Toegangsbewijzen te verkrijgen bij de bekende voorverkoopadressen
of door storting op giro 668.268 i.n.v. Stichting Festival Blokker te Blokker
vermeerdert met f 0.30 administratiekosten per kaart

Inlichtingen: Festival Blokker te Blokker, Telefoon 02292-652

BON EXCLUSIEF MUZIEK PARADE
TEENAGER FESTIVAL BLOKKER

Ondergetekende:

Naam: (in blokletters)

Adres:

Woonplaats:

wenst voor het INTERNATIONAAL TEENAGERFESTIVAL op 23 mei a.s. (Hemelvaartsdag) te ontvangen
...kaarten à f 5.— + f 0.30 adm. kosten per kaart.
De kaarten worden onder rembours toegezonden.

MUZIEK PARADE BUSSEN

Ik wens bovendien voor personen plaats te reserveren voor de MP-bus, die vertrekt uit
Nadere inlichtingen over vertrektijd / plaats krijgt U schriftelijk.

Handtekening:

Deze bon in een enveloppe zenden aan Muziek Parade,
Postbus 117, Hilversum; **op de enveloppe vermelden:
Blokker Teenager Festival.**

In die groep speelde een zekere Jan Akkerman mee, die later wereldberoemd zou worden. Zoals op bijgaande poster te zien is waren de andere avonden meer gericht op een ouder publiek en wel voorzien van internationaal bekende artiesten.

Op 6 maart 1963 kwam in het Academische Ziekenhuis in Utrecht de voor Groningers zeer bekende heer K. ter Laan op 91-jarige leeftijd te overlijden. Hij was vooral bekend als de Nestor van de Groninger Beweging. De heer Ter Laan, die in Wassenaar woonde, was reeds geruime tijd ziek en moest enkele weken voor zijn overlijden in een Utrechts ziekenhuis een operatie ondergaan. 'Het Nieuwsblad van het Noorden, een dag na zijn heengaan: 'Met de heer Ter Laan ging een man heen, die in het gehele land grote bekendheid genoot als voorvechter van het Groninger dialect en de Groninger folklore. Niet minder dan 36 jaar lang was hij lid van de Tweede Kamer voor de toenmalige SDAP. De heer Ter Laan was voorts 23 jaar burgemeester van Zaandam. Toen hij de benoeming als zodanig ontving, kreeg Nederland zijn eerste socialistische burgemeester. De heer Ter Laan werd op 8 juli 1871 te Slochteren geboren. Hij bezocht scholen in Sappemeer en werd in deze gemeente onderwijzer in 1889. Later was hij nog onderwijzer te Appingedam, Dordrecht en Arnhem en schoolhoofd te Sluis.'

Van 1897 tot 1901 was de heer Ter Laan vervolgens schoolhoofd en later directeur van de Handelsavondschool in Delft. Wegens het aanvaarden van het Tweede Kamerlidmaatschap voor de SDAP (in 1901) werd hij in Delft ontslagen. Kort na zijn ontslag als schoolhoofd in Delft en zijn benoeming tot lid van de Tweede Kamer vestigde Ter Laan zich in Den Haag, waar hij in 1905 als eerste SDAP 'er tevens in de gemeenteraad werd gekozen. Hij bleef dit tot 1914, toen hij tot burgemeester van Zaandam werd benoemd. Als Kamerlid hield Ter Laan zich vooral bezig met militaire aangelegenheden. Men noemde hem een deskundige op dit gebied. Hij maakte deel uit van vele commissies. Bij zijn afscheid als burgemeester van Zaandam roemde men zijn werk op 't terrein van de arbeiderswoningbouw, het onderwijs en de werklozenzorg.

Andermaal 'het Nieuwsblad van het Noorden': Meer nog dan als Kamerlid en als burgemeester kreeg de heer Ter Laan echter alom in den lande grote bekendheid als voorvechter van het Gronings. In 1951 nog werd hij door Prins Bernhard onderscheiden met de Zilveren Anjer van het Prins Bernhardfonds, voor de zeer verdienstelijke arbeid voor de Nederlandse dialect- en volkskundestudie, in het bijzonder van die van zijn geboorteland Groningen. De heer Ter Laan is meer dan dertig jaar voorzitter geweest van het Groninger Genootschap, dat hem na zijn aftreden als zodanig prompt tot erevoorzitter benoemde.'

Van 1947 tot eind 1959 was hij voorzitter van het Nederlands Volkskundig Genootschap. Tal van grote publicaties heeft de Ter Laan op zijn naam staan. In december voor zijn overlijden mocht hij het eerste exemplaar van zijn boek: 'Geschiedenis van Slochteren', in zijn geboorteplaats overhandigen aan burgemeester K. Kuipers. Van alle publicaties die in de loop van vele jaren van de hand van de Ter Laan verschenen, wordt zijn grote Nieuw Groninger Woordenboek, waaraan hij werkte van 1904 tot 1929 algemeen

gezien als zijn grootste werk. Boeken die graag gewild zijn in antiquariaten. Ook de Groninger Encyclopedie van K. ter Laan is voor vele Groningers een souvenir in hun boekenkast. Bij zijn leven was K. ter Laan nog benoemd tot Ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw.

Vreemde eenden in de bijt is van aller tijden, zo ook in 1963. Er was de rockabilly zanger Ulysses L. Baxter, die, als je nu op internet zijn naam zoekt, enkele plaatjes heeft opgenomen in het begin van de jaren zestig. Zo komen: 'Mother congratulate your son' en 'Beautiful woman' op een aantal verzamelaars voor, terwijl hij destijds een contractje had bij het 'Rue' platenlabel. Het is dan ongeveer meteen het enige dat er in de toch wel vele links naar zijn muziek te vinden is. Omtrent de persoon, wie hij was, waar hij zijn roots had en meer, niets. In mijn archief kwam ik een bericht tegen uit de maand juli 1963 en wel uit 'de Panorama'. Daarin werd een weddenschap van deze Ulysses L. Baxter uit Oklahoma beschreven. Hij slaagde er namelijk in een olienootje in zes dagen tijd naar de top van een vierduizend meter hoge berg te brengen. Dit gebeurde op een wel heel uitzonderlijke manier, want er was een lepel aan zijn neus vastgebonden waarmee hij het nootje diende voor te bewegen. Uiteraard was de afgelegde afstand veel langer dan de hoogte van de berg, want pas na 16 kilometer was zijn doel bereikt en werd hij onthaald door muziek. Niet bekend is of het zijn eigen muziek was die er ter plekke ten gehore werd gebracht.

In de maand mei viel er nog een klein incidentje te vermelden toen er een reeks van schakelfouten was geweest tussen de studio in Bussum en een voetbalstadion in Brussel, alwaar de voetbalwedstrijd tussen Anderlecht en Dundee plaatsvond en waarvan via de Nederlandse televisie verslag zou worden gedaan. In die tijd was het gebruikelijk dat elk vertoond programma vooraf werd gegaan door een aankondiging van een omroepster van dienst, die niet alleen te horen, maar ook te zien was. Dat er schakelfouten waren leidde niet alleen tot ergernis bij de technici en de verslaggever in het stadion, die

achteraf niet rechtstreeks verslag kon doen van het eerste doelpunt, dat viel, maar ook van de omroepster van dienst.

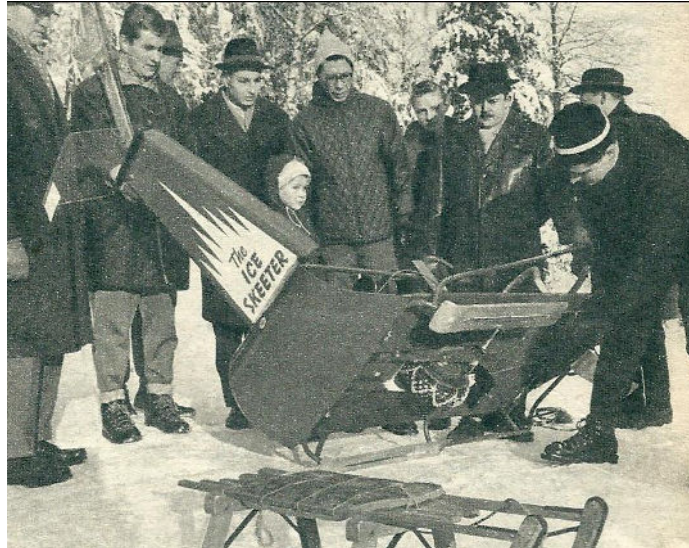
Die avond was het Ageeth Scherphuis die de kijkers diende te verwelkomen bij de voetbalwedstrijd. Ook zij was dus duidelijk geïrriteerd door reeks schakelfouten, die men al achter de rug had. Na haar aankondiging ging ze ervan uit dat haar microfoon al was uitgeschakeld en stelde ze nijdig de vraag: "Welke idioot..", waarna de technicus van dienst de fader van de microfoon op de mengtafel snel dicht deed. De volgende dag kwamen de kranten met het incident naar buiten en bleek dat Ageeth Scherphuis "welke idioot haalt het in zijn hoofd om die knop niet in te drukken", had willen zeggen. Na het tweede journaal van de betreffende avond bood Ageeth de kijkers haar verontschuldigen aan.

Ageeth Scherphuis werd in maart 1933 geboren in Zaandam en kwam in april 2012 op 79-jarige leeftijd te overlijden. Naast omroepster werd ze journaliste en programmamaakster. Ze werkte drie jaar als stadsverslaggeefster bij 'de Typhoon' in haar woonplaats Zaandam. In 1956 volgde ze Mies Bouwman op als televisieomroepster bij de AVRO. Vele jaren was ze het gezicht van deze omroep en op 21 september 1967 was ze de eerste omroepster op de Nederlandse televisie die in kleur te zien was; Scherphuis droeg voor deze gelegenheid een citroengele jurk.

Van 8 februari 1958 tot 25 mei 1960 speelde zij de rol van televisieomroepster Ageeth in het kindertelevisieprogramma 'Varen is fijner dan je denkt', geschreven en geregisseerd door Mies Bouhuys, met als hoofdrolspeler Piet Römer als meneer King, die met zijn schip 'De Krikkemikke' allerlei avonturen beleefde. Met Philip Bloemendal presenteerde ze vanaf oktober 1966 het programma Monitor, het eerste actualiteitenprogramma met amusement van de NTS, dat op de zondagmiddagen tot december 1968 live vanuit Studio Santbergen te Hilversum werd uitgezonden. In de jaren 1970 maakte Scherphuis een links-feministisch blad Serpentine en een serie televisieprogramma's onder de titel 'Ot... en hoe zit het nou met Sien?'. Daarnaast was ze redacteur van Vrij Nederland dat ze bleef tot aan haar pensioen.

Uitvindingen, al dan niet gepatenteerd, zijn van aller tijden. Als ik het met U over een sneeuwscooter heb dan is dat een heel normale zaak. In landen waar vaak veel sneeuw ligt zijn ze het ideale vervoermiddel om mensen snel te kunnen laten verplaatsen. Hoe anders was dit in 1963? Het was toen een nog redelijk nieuw speeltuig voor volwassenen, uitgevonden in de Verenigde Staten, dat in 1963 door een ondernemende Westfaalse zakenman uit Iserlohn in het Sauerland op de Duitse markt werd gebracht. Het ging eigenlijk om een originele slee, die gemotoriseerd was. Het kreeg desondanks de naam 'sneeuwscooter' mee. Het had een klein voorwiel dat werd aangedreven door een 4-pk motor en was tevens van sneeuwkettingen voorzien. Er werd beweerd dat op vlak land er een snelheid van 50 kilometer per uur mee gemaakt kon worden. Maar ook, zo demonstreerde de zakenman, kon je aardig snel bergopwaarts met de nieuwste uitvinding.

Op 31 augustus 1963 was het Premier Lee Koean Yew die de volledige onafhankelijkheid voor Singapore afgekondigde. Met ingang van 1 september nam het land, dat reeds intern zelfbestuur bezat, van de Britse regering alle bevoegdheden op het gebied van buitenlandse zaken en defensie over. Op 16 september zou Singapore, deel gaan uitmaken van de toen nieuwe Federatie Maleisië. In een ANP bericht werd het volgende gebracht: 'Serawak heeft zaterdag binnenlands zelfbestuur gekregen. Te middernacht van vrijdag op zaterdag is de gekozen regering officieel in functie getreden, hoewel premier Stephen Ningkan reeds enige tijd zijn functies uitoefende. De Engelse troepen in Serawak zijn gisteren in staat van paraatheid gebracht wegens de toegenomen activiteit langs de Indonesische grens. De verloven werden afgelast en de troepen moesten in de kazernes blijven Goerkha troepen werden in het gebied van Soengai Bangki gebracht om het hoofd te bieden aan een groep van 39 zwaarbewapende Indonesische militairen die voedsel zochten in Kuching. Er zijn belastende documenten in beslag genomen. Inmiddels zijn Indonesische en Filipijnse waarnemers in Kuching aangekomen om mee te helpen bij het onderzoek naar de vraag of deze gebieden zich willen aansluiten bij de Federatie Maleisië.'

Op 4 september 1963 kwam Robert Schuman, voormalig Frans premier en de vader van de Europese eenheidsgedachte, in het

plaatsje Scy-Chazelles, dicht bij Metz, op 77-jarige leeftijd te overlijden. Algemeen was bekend dat Schuman reeds verscheidene maanden aan een hartkwaal leed. Zijn toestand was in augustus dat jaar ten gevolge van een hersentrombose verergerd.

Uiteraard stonden de telexen bij de internationale persbureaus, na het bekend worden van het overlijden, niet stil en brachten tal van verklaringen naar buiten: 'President De Gaulle heeft in een telegram van rouwbeklag aan de familie van Robert Schuman gezegd dat deze Franse politicus recht heeft op de eer en het respect van allen. "Namens het land breng ik hulde aan het hoge plichtsgevoel waarmee hij het land heeft gediend en de eminente bijdrage die hij aan de zaak van het Verenigde Europa en het werk van zijn organisatie heeft bijgedragen."

Paus Paulus heeft Schuman's familie een telegram gezonden, waarin hij zijn medeleven betuigde en verklaarde voor de eeuwige rust van de overledene te zullen bidden. Op het hoofdkwartier van de EEG in Brussel werden de vlaggen halfstok gehesen, onmiddellijk nadat bekend was geworden dat de vader van de Europese eenheidsgedachte, Robert Schuman, was overleden.

Het Nederlandse ministerie van Buitenlandse Zaken heeft destijds, naar aanleiding van het overlijden van Robert Schuman, het volgende naar buiten gebracht via het ANP: 'De Nederlandse regering betreurt het heengaan van een vooraanstaand Frans staatsman en groot Europeaan, die een voorname rol heeft gespeeld bij het leggen van de grondslagen voor de Europese eenwording. De achting van de Nederlandse regering voor de heer Schuman kwam in 1950 tot uiting in zijn benoeming tot Drager van het Grootkruis in de Orde van de Nederlandse Leeuw. In de nagedachtenis van Robert Schuman eert de Nederlandse regering één van de grote zonen van Frankrijk die de nauwe verbondenheid van dat land met alles wat zich in Europa afspeelt door zijn onvermoeid streven gestalte heeft

gegeven.' De Duitse Bundespost vereerde Robert Schuman met de uitgave van een speciale postzegel.

In september 1963 maakte een woordvoerder van de American Broadcasting Corporation bekend dat men verrassende resultaten had geboekt met een nieuw, verplaatsbaar televisiebandopnameapparaat. Het toestel woog dertig kilo en nam slechts een tiende van de ruimte in van de gebruikelijke installaties, die men bij ABC gebruikte. Onder andere bij de reportages van het bezoek van president Kennedy aan Europa was het toestel gebruikt en heeft het goede diensten bewezen. ABC kondigde tevens aan dat men het toestel wilde gaan gebruiken bij het verslaan van de Olympische Winterspelen in 1964 in Innsbruck. Het was de eerste stap op weg naar de zogenaamde 'open reel recorders', waarbij Sony eind jaren zestig de professionele markt zou veroveren.

Maar ook Philips in Nederland had groot nieuws want dankzij de uitvinding van de zogenaamde gradatiefilter en inpassing in het televisieapparaat werd het mogelijk een veel minder hard beeld te aanschouwen waarin tevens veel meer contrast zat dan in de voorgaande beeldbuizen en het nieuwe product leverde tevens een veel scherper beeld via de nieuwe televisietoestellen in de huiskamers op. Pittige prijzen stonden tegenover de nieuwe toestellen die in 1963 varieerden tussen de f 725,-- en f 1165,--. Ondanks de hoge prijzen werd er door Philips een grote reclamecampagne in alle landelijke en regionale kranten gestart om het product in de markt te zetten.

Met het nieuwe Philips gradatiefilter:
een fluweelzacht beeld, contrastrijk
en prachtig genuanceerd... Elk detail
ziet u nu haarscherp.

TRIOMF VAN HET DETAIL

13 TX 392 A | 895.

**Rapidvision
druktoets**

Philips vinding, die o.a. bij dit apparaat werd
toegepast. Een druk op de knop en á la seconde
heeft u beeld en geluid.

**Nu ziet u pas echt hoe het plezier tintelt in
de ogen van Swiebertje!**

U kunt hem nu beter leren
kennen dan ooit! Want het nieuwe Philips televisiebeeld is zo zacht en
genuanceerd (door het nieuwe gradatiefilter) dat u werkelijk oog in
oog met hem komt te zitten. Dat even trekken met zijn wenkbrauw,
het krullen van zijn lip! U ziet het! Haarscherp! Geen detail ontgaat
u meer. De nieuwe Philips televisietoestellen onderscheiden zich boven-
dien door hun geheel andere, stijlvolle uiterlijk. Nog nimmer kregen
in één apparaat vorm en functie zo harmonisch gestalte, Philips garandeert
u verder betrouwbare service door uw eigen Philips leverancier en door de
Philips technische diensten in achttien plaatsen in Nederland.

ZIE 'T OP ZIJN BEST MET

PHILIPS TELEVISIE

Opmerkelijk was een actie van de Gemeente Groningen in september 1963 te noemen. Inwoners van de stad hadden op tal van plekken, zoals op reclamezuilen en schuttingen, reclameposters van het circus Sarrasani aangetroffen die allemaal ingesmeerd waren met teer. Men dacht aan vandalisme die door uitgaand publiek in het weekend was gepleegd. Een dag later bleek echter dat de gemeentelijke Reinigingsdienst van Groningen, nadat deze dienst opdracht had gekregen, een aantal affiches gedeeltelijk onzichtbaar te maken er 'hulptroepen' had gekregen, die de biljetten geheel zwart hadden gemaakt. Op 3 september stond in lokale krant te lezen: 'Omstreeks 4 uur zaterdagmorgen kwamen er bij de politie berichten binnen dat telefooncellen en verschillende schuttingen in de stad clandestien met biljetten van genoemd circus waren beplakt. Daarop kreeg de reinigingsdienst opdracht op te treden. Van deze biljetten werd alleen de naam van het circus onzichtbaar gemaakt, omdat er in verband met de vrije zaterdag geen personeel beschikbaar was de

biljetten te verwijderen. Hulptroepen zijn daarna komen opdagen om de biljetten geheel met teer te besmeuren. De politie stelt een onderzoek in naar eventuele daders.'

En zo komt er andermaal een einde aan een aflevering van Muziek, Media en Andere Herinneringen en het jaar 1963. Mocht U eigen herinneringen hebben en deze willen delen met de lezer dan kunt U me mailen op HKnot@home.nl

Gebruikte bronnen:

Archief Koninklijke Bibliotheek

Archief Nieuwsblad van het Noorden

Katholieke Illustratie Jaargang 97, nummer 5

Persoonlijke aantekeningen auteur

Wikipedia

Foto's:

Archief Hans Knot

Internet

NL Wandel.nl